

A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma hazai magyar illusztrátorok munkáiból kínál vágogatást

A tárlat címében jelzett időszak nyomtatásban megjelent terméséből válogatott és közönség elé tárt anyag tükrözi azt, ami a rendszerváltás után született jó illusztrációkkal kapcsolatban megállapítható. A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma hazai magyar illusztrátorok munkáiból kínál vágogatást

A tárlat címében jelzett időszak nyomtatásban megjelent terméséből válogatott és közönség elé tárt anyag tükrözi azt, ami a rendszerváltás után született jó illusztrációkkal kapcsolatban megállapítható. Vagyis hogy az igényesség, a jelentős szakmai tudás jellemzi őket, s hogy a megnyilvánulásban jelen van a tradíciókból történő kiindulás és a hagyományos ábrázolásmód újraértelmezése egyaránt. Továbbá érvényes rá az a „definíció” is, amely Lóska Lajos magyarországi művészettörténésztől származik, hogy „a modern illusztrációt végső soron a szöveg egyéni, elsősorban a grafika nyelvén való újrafogalmazásaként értelmezhetjük”. Bár a Brämer-kúriában prezentált képzőművészeti alkotások – amelyeket az 1992-ben Dunaszerdahelyen indított Illusztrált könyv című biennále hét kiállításának anyagából válogattak össze – irodalmi alap képi újrafogalmazásai, szövegtől független, önálló műtárgyakként is megélnek és hatnak.

Akár így, kiállítási térbe helyezve, eredeti műalkotásokként, akár gyermekkönyvek lapjaira sokszorosítva-nyomtatva, mérhetetlenül fontos az illusztráció. Mivel valamennyien úgy vagyunk vele, ahogy Dohányos Róbert, az SZK Kulturális Minisztériuma Kisebbségi Főosztályának főosztályvezetője a kiállítás megnyitóján elmondta: „Gyermekkorom könyvei közül valamennyire emlékszem. Talán mert akkoriban még használtuk minden érzékszervünket: éreztük az új könyvek semmihez sem fogható ólomillatát, vagy a sok kézen átment könyvtári könyvek zsíros szagát, figyeltünk a papír tapintására, éreztük a könyv súlyát, hallottuk a papír zizegését.” Ez indokolja, hogy az apróságok kezébe lehetőleg magas színvonalú könyvészeti értékeket képviselő kiadványokat adjunk: mert a könyvek hangulata (tördelés, betűforma, a képi világ) megmaradnak bennük, egy életre rögzülnek vizuális emlékezetükben, s ez meghatározza a későbbi, felnőttkori értékorientáltságot is. Nem véletlenül került bele a kiállításba a Nap Kiadó gondozásában megjelentetett, szép kivitelű katalógus Kihívás a szép könyv érdekében című tanulmányába a következő megállapítás: „Ritkán tudatosítjuk, hogy ami a kultúra kilátásait fenyegeti, az az emberiség jövőjére is vonatkozik és viszont”. Ezért is fontos, hogy – Kubička Kucsera Klára művészettörténész, a kiállítás kurátora gondolatával élve – támogassuk illusztrátorainkat és könyvkiadóinkat, hogy segítségükkel megteremtsük vizuális és általános kultúránk egyik alapvető pillérét. Különösképpen azért van erre szükség, mert Dohányos Róbert megnyitóbeszédét idézve: „Illusztrátoraink a globalizálódva uniformizálódó világban nincsenek könnyű helyzetben, a könyvtervezésből gyártás lett, gyakorta nem hozzáértő kezek alatt, melyek csak a műszaki ismereteket birtokolják, a művészi vénának híján vannak.”

A kiállító művészek alkotásai már-már klasszikusok, olyan művek, amelyek gyermekkönyvekből visszaköszönve egy nemzedék vizuális tudatát formálták már eddig is. Érdemes ellátogatni a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumába, s megnézni azt a vonzó képi világot, elbolyongani abban a képzeletet mozgató látványmesében, amelyet hazai magyar illusztrátoraink teremtettek. Június 11-éig van rá lehetőség.

TALLÓSI BÉLA